

คุณภาพชีวิตการทำงาน
ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔
ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์

พิศาล คลังทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

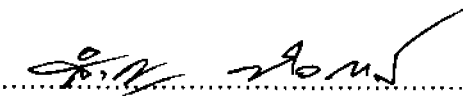
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

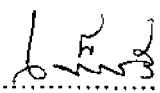
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของ
ข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๕ ในอำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ เสนอโดย พ.อ.อ.พิศาล คลังทอง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์โอภาส)
วันที่ 20 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2549

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมพร พวงเพชร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาสนี ศิริโกคำภีรมย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ชร หมั่นเจริญสุข)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.เพ็ญภา ศรีเงินดี)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศกองบิน ๔ ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธาสินี ศิริโกภาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ชรี หมั่นเจริญสุข
ชื่อนักศึกษา	พันจ่าอากาศเอก พิศาล คลังทอง
สาขา	การจัดการทั่วไป
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกออกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ที่พักอาศัย อายุการทำงาน และระดับรายได้

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้งหมด จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และมีความเชื่อมั่น 0.95 ได้แบบสอบถามคืนมาทุกฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบรายคู่ตามวิธีการฟิชเชอร์ (LSD) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1.คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงลำดับคุณภาพชีวิตการทำงานแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัย ด้านความมีระเบียบกฎเกณฑ์และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน ด้านการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านผลตอบแทนที่เป็นธรรม

2.การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และระดับรายได้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตาม ระดับชั้นยศ ที่พักอาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title	The Quality of working life of the Wing 4 Officials of the Royal Thai Air Force in Takhli District, Nakhon Sawan Province
Thesis Advisors	Asst. Prof. Dr. Sutasinee Siriphokapirom Asst. Prof. Patcharee Muencharoensuk
Name	Pisal Klungthong
Concentration	General Management
Academic Year	2006

ABSTRACT

The research aimed to 1) study the level quality of working life of the Wing 4 officials of the Royal Thai Air Force, Takhli District, Nakhon Sawan Province, 2) compare their quality of working life, classified by sex, age, educational level, position, residence, length of service, and monthly income.

The sample group was 295 Wing 4 officials of the Royal Thai Air Force, Takhli District, Nakhon Sawan Province. The instrument used with 0.95 reliability and approved by 5 experts was a questionnaire designed by the researcher with a response rate of 100%. The data was analyzed by a ready-made computer program to calculate percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, F-test and Fisher's Least significant difference (LSD).

The findings were as follows:

1. the quality of working life of the Wing 4 officials of the Royal Thai Air Force, Takhli District, Nakhon Sawan Province was at a moderate level with could be ranged in descending order: participation and social acceptance, safe working status, regulation and fairness in work, balance of working and private life, security and advancement, working potential development, public benefit work, and fair reciprocation.

2. regarding the comparison of their quality of working life when classified by sex, age, educational level, length of service, and monthly income, there was found to be no significant difference at a level of .05; however, when classified by position and residence, there was found to be significant difference at a level of .05.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ในอำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีภายใต้ความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาสนี ศิริโกคาภิรมย์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ชรี หมั่นเจริญสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อคิดต่างๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุคนธ์ เครือคำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรวิทย์ ยิ้มพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนิดา เพิ่มศิริ และนาวาอากาศเอก(พิเศษ) ชูชาติ บุญชัย ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ สมพร พวงเพ็ชร ประธานควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

พิศาล คลังทอง

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมติฐานการวิจัย.....	8
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	ความเป็นมาของหน่วยงาน กองบิน๔.....	10
	ประวัติความเป็นมา.....	10
	แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน๔.....	12
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	13
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน.....	13
	ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์.....	13
	ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์สเบิร์ก.....	16
	ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	18
	แรงจูงใจในการทำงาน.....	18
	ความพึงพอใจในการทำงาน.....	20
	ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน.....	22
	แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	23
	ความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	23
	แนวความคิดของคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	26
	ปัจจัยชีวิตองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	30
	องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	34
	ด้านผลตอบแทนที่เป็นธรรม.....	35
	ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัย.....	38

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
ด้านการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน	42
ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน	45
ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม	47
ด้านความมีระเบียบกฎเกณฑ์	
และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน	50
ด้านความสมดุลในชีวิตงานและชีวิตส่วนตัว	53
ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
งานวิจัยภายในประเทศ	55
งานวิจัยต่างประเทศ	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	65
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
ความมุ่งหมายในการวิจัย	101
สมมติฐานการวิจัย	101
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	101
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
การตรวจสอบเครื่องมือ	102

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล	103
สรุปผลการวิจัย	103
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ.....	115
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	116
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ข ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	133
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	140
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	142

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ผู้ตอบแบบสอบถาม	72
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านผลตอบแทนที่เป็นธรรม.....	74
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัย.....	75
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน.....	77
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน	78
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม	79
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านความมีระเบียบกฎเกณฑ์และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน	80
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านความสมดุลในชีวิตงานและชีวิตส่วนตัว.....	81
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม.....	82
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ในรายด้านและภาพรวมทั้ง 8 ด้าน	83

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามเพศ.....	84
ตาราง 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามอายุ.....	85
ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	86
ตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านสมรรถภาพการทำงานที่ปลอดภัย เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา เป็น 3 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	88
ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามระดับชั้นยศ.....	88
ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านสมรรถภาพการทำงานที่ปลอดภัย เมื่อจำแนกตามระดับชั้นยศ เป็น 3 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	90
ตาราง 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน เมื่อจำแนกตามระดับชั้นยศ เป็น 3 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	90
ตาราง 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน เมื่อจำแนกตามระดับชั้นยศ เป็น 3 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	91
ตาราง 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามที่พักอาศัย.....	91
ตาราง 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านผลตอบแทนที่เป็นธรรม เมื่อจำแนกตามที่พักอาศัย เป็น 4 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	93

ตาราง 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัย เมื่อจำแนกตามที่พักอาศัยโดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	94
ตาราง 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม เมื่อจำแนกตามที่พักอาศัย เป็น 4 กลุ่มโดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	95
ตาราง 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านความมีระเบียบกฎเกณฑ์ และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานเมื่อจำแนกตามที่พักอาศัย เป็น 4 กลุ่ม โดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	96
ตาราง 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ ด้านความสมดุลในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว เมื่อจำแนกตามที่พักอาศัยโดยวิธีการทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD).....	97
ตาราง 26 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามอายุการทำงาน	98
ตาราง 27 การเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศ กองบิน ๔ จำแนกตามระดับรายได้.....	99

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพ 2 ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์(Maslow)	14